Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

KLASA: 007-01/26-02/26

URBROJ: 437-4-1-3-26-1

437|00701260226|1|54359

# PROCEDURA
# OSTVARIVANJA PRAVA
# NA PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE
# NA ISPITIMA DRŽAVNE MATURE

(školska godina 2026./2027.)

## PRISTUPNICI

Zagreb, 16. studenoga 2026.

# SADRŽAJ

1. PRAVO NA PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE NA ISPITIMA DRŽAVNE MATURE ..... 3
2. VRSTE PRILAGODBE ISPITNE TEHNOLOGIJE ..... 3
2.1. GRAFIČKA PRILAGODBA ISPITNOGA MATERIJALA ..... 4
2.2. PRILAGODBA NAČINA POLAGANJA ISPITA ..... 5
2.2.1. Produljeno vrijeme polaganja ispita ..... 5
2.2.2. Podrška osobnoga pomagača ..... 5
2.2.3. Polaganje dijela ispita na računalu ..... 9
2.2.4. Izuzeće polaganja dijela ispita ..... 10
2.2.5. Ponavljanje zvučnoga zapisa ..... 10
2.2.6. Zasebna prostorija ..... 11
2.2.7. Upotreba posebnoga pomagala ..... 12
2.3. POSEBNE NAPOMENE ..... 12
2.3.1. Oznaka prilagodbe u ispitima koji se sastoje od više dijelova ..... 13
2.3.2. Oznaka prilagodbe za pristupnika koji se koriste velikim tiskanim slovima ..... 13
3. PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE ..... 14
3.1. PODNOŠENJE ZAHTJEVA UNUTAR PROPISANOGA ROKA ..... 14
3.2. PODNOŠENJE ZAHTJEVA NAKON PROPISANOGA ROKA ..... 15
4. DOKUMENTACIJA KOJU JE POTREBNO PRILOŽITI ZAHTJEVU ..... 16
5. PROCJENA ZAHTJEVA ZA PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE ..... 19
6. PRILOG ..... 21
6.1. POPIS PRILAGODBE ISPITNE TEHNOLOGIJE ..... 21
6.2. NAJČEŠĆA PITANJA I ODGOVORI ..... 22

**Napomene:** Izrazi koji se upotrebljavaju, a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li upotrijebljeni u muškome ili ženskome rodu, neutralni su.

# 1. PRAVO NA PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE NA ISPITIMA DRŽAVNE MATURE

Način polaganja ispita državne mature i uvjeti ostvarivanja prava na prilagodbu ispitne tehnologije propisani su *Pravilnikom o polaganju državne mature* (NN 56/26) i *Priručnikom za prilagodbu ispitne tehnologije prilikom polaganja ispita državne mature* (NCVVO, studeni 2026.) (u daljnjemu tekstu: Priručnik).

Ispite državne mature mogu polagati osobe koje su završile najmanje četverogodišnje srednjoškolsko obrazovanje u Republici Hrvatskoj prije školske godine u kojoj polažu ispite državne mature, kao i osobe koje su izvan Republike Hrvatske završile srednjoškolsko obrazovanje usporedivo s četverogodišnjim srednjoškolskim obrazovanjem u Republici Hrvatskoj (u daljnjemu tekstu: pristupnici).

Pravo na prilagodbu ispitne tehnologije imaju pristupnici s teškoćama:

- u razvoju
- u učenju, poremećajima u ponašanju i emocionalnim problemima
- uvjetovanim kulturalnim i jezičnim čimbenicima.

Iznimno, pristupnici pravo na prilagodbu ispitne tehnologije mogu ostvariti i u slučaju utjecajnih zdravstvenih teškoća te izvanrednih zdravstvenih teškoća koje su nastupile nakon roka za podnošenje zahtjeva za prijavu ispita državne mature, a prije provedbe ispita, o čemu odluku donosi Centar.

Pristupnici s teškoćama ispite državne mature polažu uz primjenu prilagodbe ispitne tehnologije na temelju procjene i odluke *Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja* (u daljnjemu tekstu: Centar).

# 2. VRSTE PRILAGODBE ISPITNE TEHNOLOGIJE

Državna je matura skup ispita čiji je cilj provjera ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda prema predmetnim kurikulumima iz općeobrazovnih predmeta koje je propisalo nadležno ministarstvo.

Prilagodba ispitne tehnologije namijenjena je pristupnicima koji bi prilikom polaganja ispita državne mature bez prilagodbe ispitne tehnologije zbog svojih teškoća mogli biti u neravnopravnome položaju u odnosu na pristupnike bez teškoća. Prilagodba ispitne tehnologije na ispitima državne mature ne smije dovoditi pristupnika u privilegirani položaj niti obuhvaća sadržajnu prilagodbu kako bi rezultati ispita bili međusobno usporedivi.

Na ispitima državne mature mogu se tražiti **samo** one prilagodbe ispitne tehnologije koje su **navedene** u ovoj *Proceduri*, odnosno *Priručniku*. Svaka prilagodba treba biti individualizirana i temeljena na **stvarnim potrebama** pristupnika te **potvrđena stručnom procjenom**.
Prije odabira prilagodbi ispitne tehnologije važno je dobro procijeniti **stvarnu potrebu** pristupnika za pojedinom prilagodbom vodeći se načelom razumne prilagodbe.

Sukladno utvrđenoj potrebi, u **vrednovanju** ispita državne mature koji su polagani uz prilagodbu ispitne tehnologije, ocjenjivačima podršku pružaju stručnjaci čija su područja stručnoga djelovanja povezana s pružanjem podrške osobama s teškoćama. Njihova je uloga savjetodavna, podržavajuća i stručna, s ciljem osiguravanja vrednovanja koje uzima u obzir specifične teškoće pristupnika u okviru postojećih kriterija vrednovanja.

Dvije su skupine prilagodbe ispitne tehnologije na ispitima državne mature:

- **grafička prilagodba ispitnoga materijala**,
- **prilagodba načina polaganja ispita**.

## 2.1. GRAFIČKA PRILAGODBA ISPITNOGA MATERIJALA

Redovni ispit državne mature otisnut je na papiru formata A4, fontu Arial, veličine slova 11, bez istaknutih ključnih riječi, s lijevim poravnanjem.

**Grafičke prilagodbe ispitnoga materijala su sljedeće:**

- format papira **A4**, veličina slova **14**, podebljane **ključne riječi**
- format papira **A3**, veličina slova **28**, podebljane **ključne riječi**
- format papira **A3**, veličina slova **22**
- ispit na **Brailleovu pismu**.

U ispitima u kojima su podebljane ključne riječi, rečenice su oblikovane na način da njihovi dijelovi u jednome retku tvore jezično smislene cjeline. Time su vizualno praćenje teksta, čitanje i razumijevanje pročitanoga olakšani.

Primjere ispita s grafičkim oblikovanjem moguće je pronaći na mrežnoj stranici Centra (*Državna matura – Probni ispiti*).

Pristupnici s oštećenjem vida koji poznaju Brailleovo pismo (brajicu) mogu zatražiti ispite državne mature otisnute na brajici. U navedenome slučaju potrebno je u najkraćemu mogućem roku kontaktirati Centar putem e-pošte prilagodba@ncvvo.hr, kako bi se osigurala pravovremena priprema ispita i ispitnih materijala.

## 2.2. PRILAGODBA NAČINA POLAGANJA ISPITA

### 2.2.1. Produljeno vrijeme polaganja ispita

Trajanje polaganja pojedinoga ispita državne mature navedeno je u kalendaru i vremeniku provedbe ispita državne mature – za prvi i za drugi rok ispita državne mature.

Pristupnici s teškoćama mogu zatražiti produljeno vrijeme polaganja pojedinoga ispita. Vrsta produljenja sukladna je vrsti i stupnju teškoće/poremećaja i može uključivati:

- produljeno vrijeme za **25 %**
- produljeno vrijeme za **50 %**
- produljeno vrijeme za **100 %**.

**Napomena za polaganje ispitne cjeline *Slušanje***:

Pristupnici kojima je odobrena bilo koja od navedenih prilagodbi produljenoga vremena, na ispitu iz stranoga jezika ispitnu cjelinu *Slušanje* polažu uz **produljeno vrijeme za 100 %** i **ponavljanje zvučnoga zapisa** (kao što je opisano u cjelini ***Ponavljanje zvučnoga zapisa***).

U navedenome slučaju pristupnike je potrebno rasporediti na način da se u istu ispitnu prostoriju grupiraju samo pristupnici koji polažu **istu razinu** ispita te imaju odobren **isti postotak** produljenoga vremena. Primjerice, za osnovnu razinu Engleskoga jezika jedna prostorija može biti za pristupnike s produljenim vremenom za 25 %, druga za 50 %, a treća za 100 %.

Grupiranje pristupnika u navedenome slučaju predstavlja **organizacijsku obvezu** ispitnoga centra te pristupniku **ne mora** odlukom Centra biti odobrena prilagodba ispitne tehnologije – *zasebna prostorija*.

U ispitima državne mature koji se sastoje od više dijelova (Hrvatski jezik, ispiti stranih jezika, Glazbena umjetnost) produljeno vrijeme primjenjuje se na svaki dio ispita zasebno. Primjerice, ako je za ispit *Hrvatski jezik – Test i sažetak*, odobreno produljeno vrijeme za 50 %, tada se standardno vrijeme za svaki dio ispita produljuje za 50 % (*Test* 100 min + 50 min, *Sažetak* 80 min + 40 min).

### 2.2.2. Podrška osobnoga pomagača

U slučaju da teškoće pristupniku onemogućuju samostalno polaganje ispita državne mature, postoji mogućnost polaganja ispita uz podršku osobnoga pomagača.
Osobnoga pomagača pristupniku dodjeljuje Centar. Osobni pomagač prije pristupnikova polaganja ispita pohađa edukaciju o načinu pružanja podrške koju organizira Centar.

Na zahtjev pristupnika osobni pomagač može biti stručni komunikacijski posrednik ili osobni asistent pristupnika. U ovome slučaju pristupnik i/ili kandidat za poslove osobnoga pomagača obavještavaju Centar o navedenome.

Tijekom polaganja ispita državne mature osobni pomagač pristupniku pruža isključivo vrstu podrške koja je odobrena odlukom Centra. Važno je naglasiti da osobni pomagač pri pružanju podrške **ne smije navoditi** pristupnika na odgovore niti **utjecati** na sadržaj odgovora. Pristupnik tijekom polaganja ispita može odbiti pomoć osobnoga pomagača ako procijeni da mu nije potrebna.

Ako pristupnik polaže pojedini ispit uz podršku osobnoga pomagača, navedeni će ispit polagati **odvojeno od ostalih pristupnika**, odnosno individualno u **izdvojenome prostoru**.
U navedenome slučaju osiguravanje izdvojenoga prostora predstavlja **organizacijsku obvezu** ispitnoga centra.

Svaka teškoća **ne podrazumijeva** automatsku potrebu za podrškom osobnoga pomagača niti preporuka za ovu vrstu podrške u dokumentaciji priloženoj zahtjevu sama po sebi predstavlja dostatnu osnovu za navedenu prilagodbu ispitne tehnologije. O potrebi za podrškom osobnoga pomagača stručna se procjena donosi na temelju cjelovitoga uvida u priloženu dokumentaciju i svih relevantnih podataka sadržanih u njoj, uzimajući u obzir vrstu i izraženost teškoće, njezin funkcionalni utjecaj te primjerenost različitih oblika i razina podrške. Pritom se uzima u obzir da se, ovisno o prirodi i funkcionalnome utjecaju prisutne teškoće, odgovarajuća razina podrške može osigurati i **drugim vrstama prilagodbe** ispitne tehnologije.

**Uloge i vrste osobnoga pomagača mogu biti:**

- **ZA ČITANJE**

Osobni pomagač pristupniku čita upute, ispitne zadatke i popratni ispitni materijal na njegov zahtjev, onoliko puta koliko je pristupniku potrebno. Navedeni oblik podrške podrazumijeva čitanje cijeloga teksta/ispita – po potrebi u manjim dijelovima, ponekih dijelova teksta/ispita (ako pristupnik želi samostalno čitati dijelove ispita), traženje i iščitavanje podataka u dodatnim materijalima (npr. u knjižici s formulama). Navedeno **ne podrazumijeva pojašnjavanje** niti **tumačenje** s ciljem poticanja razumijevanja te na ispitima stranih jezika ne podrazumijeva **prevođenje**. Pristupnik koji zahtjevom zatraži podršku osobnoga pomagača za pisanje uslijed postojanja teškoće unutar skupine *oštećenje vida* obvezan je dostaviti nalaz liječnika specijalista i nalaz/mišljenje edukacijskoga rehabilitatora, pristupnik koji navedeni oblik podrške traži uslijed postojanja teškoće unutar skupine *motoričke teškoće* obvezan je dostaviti nalaz liječnika specijalista, odnosno pristupnik koji navedeni oblik podrške

zatraži uslijed postojanja teškoće unutar skupine: *teškoće/poremećaji jezično-govorno-glasovne komunikacije* i/ili *specifične teškoće u učenju (disleksija, disgrafija, diskalkulija, dispraksija, mješovite i ostale teškoće u učenju)*, obvezan je dostaviti nalaz/mišljenje logopeda.

- **ZA PISANJE**

Osobni pomagač na zahtjev pristupnika zaokružuje i zapisuje odgovore, točno onako kako mu pristupnik diktira i bez ikakvoga utjecaja na pristupnikove odgovore. Pristupnik treba jasno naglasiti osobnome pomagaču kako želi zapisati pojedinu riječ, s obzirom na pravopisna pravila (interpunkcijski znakovi, veliko početno slovo, naglasci u stranim jezicima, pravilno upotrijebljena slova u riječima – č/ć, dž/đ, ije/-je i sl.), kada je potrebno prijeći u novi redak, odnosno započeti novi ulomak; kako napisati specifično znakovlje u ispitima prirodnih predmeta (npr. položaj znakovlja u formulama). U ispitima stranih jezika pristupnik treba osobnome pomagaču jasno naglasiti (slovkati) zapis svake pojedinačne riječi. Osobni pomagač **ne zapisuje prema vlastitome nahođenju**, bez obzira na moguće pogreške pristupnika. Unatoč dodijeljenome osobnome pomagaču, pristupnik može i samostalno pisati te osobni pomagač, prema potrebi, nastavlja pisati kada je pristupnik spriječen zbog boli i/ili umora. Ako pristupnik samostalno zapisuje dio odgovora, osobni pomagač po potrebi pridržava ispit na površini stola pazeći da ga ne ometa u rješavanju ispitnih zadataka. Osobni pomagač crta ili skicira zadatak / dijelove zadatka na zahtjev i prema uputama pristupnika. Osobni pomagač može pomoći u organizaciji rada tako da pokaže gdje je rub stranice i početak novoga zadatka. Kada pristupnik ostvaruje pravo na polaganje dijela ispita na računalu, a odobrena mu je i ova vrsta podrške osobnoga pomagača, tada osobni pomagač može, prema potrebi i prethodnome dogovoru s pristupnikom, pisati na računalu prema diktatu pristupnika ako pristupnik radi bolova ili umora ne može nastaviti samostalno pisanje. Pristupnik koji zahtjevom zatraži podršku osobnoga pomagača za pisanje uslijed postojanja teškoće unutar skupine *oštećenje vida* obvezan je dostaviti nalaz liječnika specijalista i nalaz/mišljenje edukacijskoga rehabilitatora, pristupnik koji navedeni oblik podrške traži uslijed postojanja teškoće unutar skupine *motoričke teškoće* obvezan je dostaviti nalaz liječnika specijalista, odnosno pristupnik koji navedeni oblik podrške zatraži uslijed postojanja teškoće unutar skupine: *teškoće/poremećaji jezično-govorno-glasovne komunikacije* i/ili *specifične teškoće u učenju (disleksija, disgrafija, diskalkulija, dispraksija, mješovite i ostale teškoće u učenju)*, obvezan je dostaviti nalaz/mišljenje logopeda.

- **KOJI POZNAJE BRAJICU**

Osobni pomagač koji poznaje Brailleovo pismo (brajicu) pomaže pristupniku s oštećenjem vida pri čitanju i/ili pisanju.

- **ZA SLUŠNO-JEZIČNU PODRŠKU**

Primarna namjena ove vrste podrške odnosi se na pristupnike sa značajnim oštećenjem sluha – s teškom nagluhosti ili gluhoćom, koji su tijekom osnovnoškolskoga (viši razredi) i/ili srednjoškolskoga obrazovanja imali podršku stručnoga komunikacijskog posrednika. Osobni pomagač pristupniku pruža podršku na način da mu jednostavnim jezikom približava značenja riječi i izraza nužnih za razumijevanje zadataka. Pritom osobni pomagač ne smije utjecati na odgovore pristupnika, navoditi na korake u rješavanju zadatka, na korištenje ispravne formule, na ispravan odgovor i sl., niti pojašnjavati značenja riječi i izraza čije se poznavanje zadatcima ispituje. Primjerice, ako pristupnik na ispitu iz Hrvatskoga jezika ne poznaje značenje pojma *metafora*, a riječ je o pojmu čije se poznavanje značenja zadatkom ispituje, osobni pomagač **ne** pojašnjava značenje jer uzrok nerazumijevanja istoga ne proizlazi iz prisutne teškoće. Navedeni oblik podrške **ne** uključuje **prevođenje** s bilo kojega stranog jezika niti na drugi jezik. Pristupnik s oštećenjem sluha koji zahtjevom zatraži podršku osobnoga pomagača za slušno-jezičnu podršku, obvezan je dostaviti nalaz/mišljenje logopeda.

- **ZA KRETANJE I RUKOVANJE**

Osobni pomagač pomaže pristupniku pri kretanju unutar ispitne prostorije i pozicioniranju u najpovoljniji položaj te mu, na njegov zahtjev, pruža podršku pri rukovanju ispitnim materijalom, priborom i pomagalima (npr. otvaranju vrećice s ispitnim materijalom, lijepljenju identifikacijskih naljepnica, okretanju stranice ispitnoga materijala, upotrebi pribora potrebnoga za rješavanje zadataka – ravnala ili trokuta te džepnoga računala, prilikom traženja podataka u knjižici formula i sl.). Po potrebi, osobni pomagač može pristupniku pružiti pomoć pri obavljanju jednostavnih radnji poput prinošenja bočice s vodom, podizanja rukava majice i sl., koje pristupnik u tome trenutku ne može samostalno izvršiti. Pristupnik koji zahtjevom zatraži podršku osobnoga pomagača za kretanje i rukovanje uslijed postojanja teškoće unutar skupine *oštećenje vida* obvezan je dostaviti nalaz liječnika specijalista i nalaz/mišljenje edukacijskoga rehabilitatora, odnosno ako navedeni oblik podrške traži uslijed postojanja teškoće unutar skupine *motoričke teškoće* obvezan je dostaviti nalaz liječnika specijalista.

- **ZA POTICANJE, USMJERAVANJE I UMIRIVANJE**

Osobni pomagač usmjerava pažnju pristupnika na ispitne zadatke, potiče ga na rješavanje te umiruje u slučaju uznemirenosti i/ili psihomotoričkoga nemira. Ovisno o individualnim potrebama pristupnika, zadaće ovoga tipa osobnoga pomagača mogu uključivati: pružanje kratkih i jasnih uputa s naglaskom na prenošenju najbitnijih informacija, podsjećanje na uputu za rad, usmjeravanje pažnje (npr. polaganjem ruke na rame pristupnika ili upotrebom metode koja se smatrala odgovarajućom tijekom nastave), poticanje usmjerenosti na zadatke pružanjem kratkih verbalnih poticaja, pružanje pravovremene obavijesti o promjenama ili potrebi za promjenom aktivnosti, organizaciju rada i

vremensko planiranje tijekom ispita, umirivanje uslijed impulzivnih reakcija i poticanje na samoregulaciju. Pristupnik koji zahtjevom zatraži podršku osobnoga pomagača za poticanje, usmjeravanje i umirivanje uslijed postojanja teškoće unutar skupine: *deficit pažnje (ADD) / hiperaktivni poremećaj (ADHD), poremećaj iz spektra autizma* i/ili *teškoće/poremećaji u području mentalnoga zdravlja i ponašanja*, obvezan je dostaviti nalaz psihologa i/ili psihijatra, odnosno pristupnik koji navedeni oblik podrške zatraži uslijed postojanja teškoće iz skupine *ostale zdravstvene teškoće (kronične bolesti)* obvezan je dostaviti nalaz liječnika specijalista.

- **KOJI POZNAJE ZNAKOVNI JEZIK**

Osobni pomagač poznaje znakovni jezik kojim se pristupnik služi te mu prevodi ono što pristupnik zatraži, odnosno prevodi riječi i pruža upute služeći se znakovnim jezikom.

### 2.2.3. Polaganje dijela ispita na računalu

Ova prilagodba ispitne tehnologije odnosi se na:

**A. pisanje školskoga eseja / eseja / pisanoga teksta na računalu**

- školski esej na ispitu iz Hrvatskoga jezika
- esej na ispitima iz jezika nacionalnih manjina
- esej / pisani tekst na ispitima iz stranih jezika

**B. pisanje sažetka na računalu**

- sažetak na ispitu iz Hrvatskoga jezika.

Po potrebi pristupnik može dio ispita koji sadrži esejski tip pitanja (Etika, Filozofija) polagati na računalu.

Za primjenu računala pristupnici se trebaju pripremiti, odnosno usvojiti automatizirano tipkanje. Prilikom polaganja dijela ispita na računalu (npr. sažetka), pristupnik određeni dio ispita piše na računalu, a napisani uradak se ispisuje na predloške za pisanje na računalu i prilaže u ispitnu vrećicu. Predloške koji se pravovremeno objavljuju u SRDM-u preuzimaju ispitni koordinatori prije provedbe ispita. Ostale dijelove ispita (npr. Test u ispitu *Hrvatski jezik – Test i sažetak*), pristupnik piše u papirnatome obliku te je odgovore nužno označiti u ispitnoj knjižici i/ili na listu za odgovore. Ako pristupnik, uslijed prisutnih teškoća, ne može izvršiti navedeno i/ili se smatra da neće moći potpuno samostalno pisati na računalu, nužno je zatražiti i podršku osobnoga pomagača za pisanje.
Ako pristupnik polaže dio ispita na računalu, nužno je za njega osigurati **izdvojeni prostor**, u kojemu se nalazi **školsko računalo bez pristupa internetu** i **pisač**. Prilikom pisanja na računalu **obvezno** je **isključiti** automatsko ispravljanje teksta.

**Napomena:**

Ako pristupnik traži **polaganje dijela ispita** na računalu, uz propisanu dokumentaciju kojom potkrepljuje teškoću **obvezno** dostavlja i **primjerak rukopisa**.

### 2.2.4. Izuzeće polaganja dijela ispita

Samo u slučaju da teškoće pristupnika onemogućuju polaganje dijela ispita državne mature tako da ni uz jednu od navedenih vrsta prilagodbi ne bi mogao položiti dio ispita, pristupnik **iznimno** može zatražiti izuzeće polaganja toga dijela ispita.

**Napomena:**

Prilagodbu izuzeća ispitne cjeline *Slušanje* može zatražiti **isključivo** pristupnik kod kojega su prisutne teškoće: *oštećenje sluha* kod kojega je stupanj oštećenja značajan, odnosno *teškoće/poremećaji jezično-govorno-glasovne komunikacije* i/ili *specifične teškoće u učenju (disleksija, disgrafija, diskalkulija, dispraksija, mješovite i ostale teškoće u učenju)* kod kojih je prisutna značajna narušenost fonološke obrade.

### 2.2.5. Ponavljanje zvučnoga zapisa

Ova se prilagodba odnosi isključivo na ispitnu cjelinu *Slušanje* na ispitima iz stranih jezika. Svaki pojedini zvučni zapis (*track*) na kojemu su snimljeni tekstovi reproducira se **dva puta uzastopno**, nakon čega se prelazi na sljedeći zapis, sukladno **Tablici 1.**

*Ponavljanje zvučnoga zapisa* **ne provodi** se na način da se najprije reproduciraju svi zapisi, a zatim ponovi cijeli niz zapisa otpočetka te **ne uključuje** prekidanje i višestruko ponavljanje zvučnoga zapisa prema želji pristupnika.

**Tablica 1.** Prikaz polaganja ispitne cjeline *Slušanje* bez ponavljanja i uz ponavljanje zvučnoga zapisa

| **Bez ponavljanja** zvučnoga zapisa i/ili produljenoga vremena<br>– **objedinjeni zvučni zapis**: tekstovi svakoga zadatka unutar jednoga *tracka* snimljeni su dva puta. | **Uz ponavljanje** zvučnoga zapisa i/ili produljeno vrijeme<br>– **svaki zvučni zapis (*track*)** na kojemu su snimljeni tekstovi treba **uzastopno reproducirati dva puta**. |
|---|---|
| – *Track* 01: Uvodna uputa i uputa za prvi zadatak | – *Track* 01: Uvodna uputa i uputa za prvi zadatak |
| – ***Track* 02:** Tekst(ovi) prvoga zadatka | – ***Track* 02:** Tekst(ovi) prvoga zadatka |
| – *Track* 03: Uputa za drugi zadatak | – ***Track* 02:** Tekst(ovi) prvoga zadatka |
| – ***Track* 04:** Tekst(ovi) drugoga zadatka | – *Track* 03: Uputa za drugi zadatak |
| – *Track* 05: Uputa za treći zadatak | – ***Track* 04:** Tekst(ovi) drugoga zadatka |
| – ***Track* 06:** Tekst(ovi) trećega zadatka | – ***Track* 04:** Tekst(ovi) drugoga zadatka |
| – *Track* 07: Uputa za četvrti zadatak | – *Track* 05: Uputa za treći zadatak |
| – ***Track* 08:** Tekst(ovi) četvrtoga zadatka | – ***Track* 06:** Tekst(ovi) trećega zadatka |
| – *Track* 09: Završna uputa | – ***Track* 06:** Tekst(ovi) trećega zadatka |
| | – *Track* 07: Uputa za četvrti zadatak |
| | – ***Track* 08:** Tekst(ovi) četvrtoga zadatka |
| | – ***Track* 08:** Tekst(ovi) četvrtoga zadatka |
| | – *Track* 09: Završna uputa |

**Napomena:**

Pristupnici koji polažu ispitnu cjelinu *Slušanje* uz **ponavljanje zvučnoga zapisa** ujedno polažu taj dio ispita uz produljeno vrijeme za 100 % te u izdvojenome prostoru, s pristupnicima koji pišu **istu razinu** ispita te im je odobrena **ista vrsta prilagodbe** ispitne tehnologije.

### 2.2.6. Zasebna prostorija

Ovu je prilagodbu potrebno zatražiti samo ako bi pristupnika s teškoćom značajno ometalo polaganje ispita u istoj ispitnoj prostoriji s drugim pristupnicima ili ako bi njegovo ponašanje tijekom polaganja ispita uzrokovano teškoćom (npr. glasovni tik) moglo značajno ometati druge pristupnike. Ako se pristupniku s teškoćom ova prilagodba odobri, tada ispit polaže **odvojeno** od ostalih pristupnika, odnosno **individualno** u zasebnoj prostoriji. S pristupnikom se u zasebnoj prostoriji nalaze voditelj ispitne prostorije i dežurni nastavnik (i osobni pomagač, ako je pristupniku odobreno polaganje ispita uz njegovu podršku).

Pristupniku kojemu je temeljem utvrđene teškoće odobrena **zasebna prostorija** može polagati ispit s drugim pristupnicima, sukladno ranije navedenim uvjetima, samo uz prethodno potpisanu **suglasnost**. Navedeno **nije moguće** prilikom polaganja ispita uz podršku **osobnoga pomagača** jer bi u ovome

slučaju pristupnik razgovorom ometao druge pristupnike te je **obvezan** polagati ispit **individualno** u zasebnoj prostoriji / izdvojenome prostoru.

Osiguravanje **izdvojenoga prostora** za pojedinoga pristupnika koji ispit polaže uz podršku osobnoga pomagača i/ili na računalu, odnosno za grupiranje pristupnika koji polažu ispit iz stranoga jezika uz produljeno vrijeme i/ili ponavljanje zvučnoga zapisa, **organizacijska** je **obveza** ispitnoga centra i navedeno **nije istovjetno** prilagodbi ispitne tehnologije – *zasebna prostorija*.

### 2.2.7. Upotreba posebnoga pomagala

Pristupnik može zatražiti ovu vrstu prilagodbe ako mu je tijekom polaganja ispita nužna upotreba određenoga pomagala, a koje nije predviđeno ispitnim katalogom kao dopušteno za korištenje tijekom polaganja ispita. To su, primjerice, zvučni kalkulator, povećalo, mobilni uređaj u svrhu upotrebe aplikacije za praćenje razine glukoze u krvi, čitač za praćenje razine glukoze u krvi, slušalice ili druga pomagala za smanjenje buke iz okoline i dr.

Ako je pristupniku prilikom polaganja ispita državne mature nužna upotreba posebnoga pomagala, navedeno je potrebno navesti u *Obrascu* zahtjeva (u polju: *Prilagodbe koje ste imali tijekom školovanja*).

Skupina posebnih pomagala **ne podrazumijeva**: dodatne listove papira, projektor, rječnik, znanstveni kalkulator (budući da je uporaba istoga unaprijed propisana ispitnim katalogom), kao ni mogućnost unosa i konzumacije hrane, pića i/ili lijekova tijekom polaganja ispita u slučaju kada je njihova uporaba nužna radi zadovoljavanja osnovnih zdravstvenih potreba pristupnika.

Pristupnik kojemu je tijekom polaganja ispita potrebna konzumacija hrane, pića i/ili lijekova, primjerice zbog regulacije razine glukoze u krvi, može ih imati na raspolaganju bez potrebe za traženjem prilagodbe ispitne tehnologije – *upotreba posebnoga pomagala*. U navedenome se slučaju hrana (bombon, čokoladica i sl.), piće (bočica soka s koje je uklonjena naljepnica) i/ili lijek moraju nalaziti isključivo na stolu voditelja ispitne prostorije te iste može konzumirati u njegovoj prisutnosti.

## 2.3. POSEBNE NAPOMENE

Ako je pristupniku potrebna određena prilagodba ispitne tehnologije, a koja nije navedena u ovome dokumentu, potrebno je obratiti se Centru e-poštom na e-adresu prilagodba@ncvvo.hr.

### 2.3.1. Oznaka prilagodbe u ispitima koji se sastoje od više dijelova

Ispiti državne mature iz **Hrvatskoga jezika** / **jezika nacionalnih manjina** polažu se u dva dana. Prvi se dan polaže test i sažetak iz Hrvatskoga jezika / test iz jezika nacionalnih manjina. Drugi se dan polaže školski esej iz Hrvatskoga jezika / esej iz jezika nacionalnih manjina.

Za dio ispita koji se polaže prvi dan i dio ispita koji se polaže drugi dan **prilagodbe** ispitne tehnologije traže se **zasebno** i mogu, ali **ne moraju biti jednake**.

Primjerice, pristupnik može tražiti produljeno vrijeme za polaganje školskoga eseja iz Hrvatskoga jezika, međutim tu prilagodbu ne treba nužno tražiti i za polaganje testa i sažetka istoga ispita. Primjer mogućih kombinacija zatraženih prilagodbi za ovaj primjer, prikazan je u **Tablici 2.**

**Tablica 2.** Prikaz primjera mogućih kombinacija prilagodbi ispitne tehnologije na ispitu iz **Hrvatskoga jezika**.

| A | B | C |
|---|---|---|
| Polaganje **cijeloga ispita** uz podršku osobnoga pomagača za pisanje. | Polaganje **testa** uz podršku osobnoga pomagača za pisanje i polaganje **sažetka i školskoga eseja** na računalu. | Polaganje **testa** i **sažetka** uz podršku osobnoga pomagača za pisanje i polaganje **školskoga eseja** na računalu. |

Ispiti državne mature iz **stranih jezika** polažu se u jednome danu, a sastoje se od više dijelova. Odobrene **prilagodbe** za ispit iz stranoga jezika **vrijede za sve dijelove ispita**. Primjerice, ako je pristupniku odobreno polaganje ispita iz stranoga jezika na formatu papira A3 i veličine slova 22, prilagodba se odnosi na **sve dijelove** ispita iz stranoga jezika.

**Iznimka:**

Neovisno o tome je li pristupniku na ispitu iz stranoga jezika odobreno produljeno vrijeme za 25 %, 50 % ili 100 %, **ispitnu cjelinu *Slušanje*** pristupnik polaže uz produljeno vrijeme za 100 % i ponavljanje zvučnoga zapisa.

### 2.3.2. Oznaka prilagodbe za pristupnika koji se koriste velikim tiskanim slovima

Na ispitima državne mature iz Hrvatskoga jezika, stranih jezika, jezika nacionalnih manjina i Geografije **nije dozvoljeno** pisanje **velikim tiskanim slovima** (sukladno ispitnim katalozima navedenih predmeta).

Ako je pristupnik tijekom školovanja pisao samo velikim tiskanim slovima, a polaže jedan od prethodno navedenih ispita, u zahtjevu može zatražiti polaganje ispita uz podršku **osobnoga pomagača za pisanje** i/ili **polaganje dijela ispita na računalu**.

# 3. PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE

**Svi pristupnici** koji traže polaganje ispita državne mature uz prilagodbu ispitne tehnologije **obvezni** su **podnijeti zahtjev** za ostvarivanje prava na prilagodbu ispitne tehnologije.

Zahtjev za ostvarivanje prava na prilagodbu ispitne tehnologije za **prvi rok** ispita državne mature u školskoj godini 2026./2027. moguće je podnijeti u razdoblju od **1. prosinca 2026.** godine do **21. veljače 2027.** godine.

## 3.1. PODNOŠENJE ZAHTJEVA UNUTAR PROPISANOGA ROKA

Kako bi ostvarili pravo na prilagodbu ispitne tehnologije na ispitima državne mature, pristupnici **najprije** samostalno **prijavljuju ispite** na mrežnoj stranici Postani student putem svojega korisničkoga računa.

Nakon što je pristupnik prijavio ispite državne mature, s mrežne stranice Postani student preuzima i ispunjava *Obrazac* zahtjeva za ostvarivanje prava na prilagodbu ispitne tehnologije. Zahtjev je potrebno podnijeti na način da detaljno ispunjen i potpisan *Obrazac* zahtjeva te priloženu obveznu dokumentaciju u okviru teškoće (sukladno **Tablici 3.** ovoga dokumenta) pristupnik dostavlja Centru **elektroničkim putem** (putem vlastite elektroničke pošte) na e-poštu: **prilagodba@ncvvo.hr**.

**Napomene:**

1. *Obrazac* zahtjeva i priložena dokumentacija **ne** dostavljaju se u papirnatome obliku zemaljskom poštom, već **elektroničkim putem** na e-poštu **prilagodba@ncvvo.hr**.

2. Pristupnici su, kao punoljetne osobe, obvezni podnijeti zahtjev i dostaviti dokumentaciju osobno putem **vlastite elektroničke pošte** koju ujedno navode u *Obrascu* zahtjeva te kojom se Centar nadalje koristi u procesu obrade podnesenoga zahtjeva.

3. Prilikom ispunjavanja *Obrasca* zahtjeva pristupnik navodi sve prijavljene ispite te je **za svaki od prijavljenih ispita** obvezan unijeti **oznaku prilagodbe**. Pristupnik prilagodbu ispitne tehnologije može tražiti za sve prijavljene ispite državne mature ili samo za neke. Ako pristupnik na nekome od prijavljenih ispita državne mature **ne treba prilagodbu** ispitne tehnologije, tada je prilikom ispunjavanja *Obrasca* zahtjeva za taj ispit **obvezno** označiti – ***nije potrebna prilagodba***.

4. Pristupniku se **mogu dodijeliti** samo one prilagodbe koje su **zatražene** zahtjevom. To znači da, ako pristupnik zatraži samo jednu prilagodbu (npr. *izuzeće polaganja dijela ispita*) te se navedena prilagodba ne odobri, umjesto nje mu se **neće dodijeliti** druga prilagodba budući da zahtjevom nije **zatražena** nijedna druga prilagodba. Iznimno, ako pristupnik zatraži prilagodbu u vidu produljenoga vremena polaganja ispita (npr. *produljeno vrijeme za 100 %*), može mu se dodijeliti prilagodba kraćega produljenog vremena (*za 50 %* ili *25 %*).

5. Pristupnik podnosi zahtjev za prilagodbu ispitne tehnologije ukoliko smatra da mu je navedeno potrebno prilikom polaganja ispita državne mature te zahtjevom za ostvarivanje prava na prilagodbu ispitne tehnologije može zatražiti neku od postojećih prilagodbi ispitne tehnologije, sukladno informacijama navedenima u *Priručniku*. Prilagodba ispitne tehnologije prilikom polaganja ispita državne mature **nije obvezna** ako ju pristupnik ne želi, unatoč posjedovanju dokumentacije o prisutnosti teškoće.

6. Ako je pristupniku potrebna **upotreba posebnoga pomagala** prilikom polaganja ispita državne mature, navedeno je potrebno navesti u *Obrascu* zahtjeva:
   - u dijelu tablice *Oznaka prilagodbe* (br. 17) za svaki nastavni predmet za koji se traži upotreba posebnoga pomagala
   - u polje ispod tablice u koje se upisuje *vrsta posebnoga pomagala*.

## 3.2. PODNOŠENJE ZAHTJEVA NAKON PROPISANOGA ROKA

Nakon isteka roka za podnošenje zahtjeva moguće je podnijeti zahtjev **isključivo** u slučaju kada se kod pristupnika, nakon navedenoga roka, pojave teškoće uvjetovane **izvanrednim okolnostima**.

Izvanredne okolnosti podrazumijevaju ozljedu dijela tijela (npr. ruke, šake...), narušeno zdravstveno stanje uzrokovano nepredvidivim događajima, nesreće ili traumatski događaj, postoperativno stanje...

Kod pojave teškoća uvjetovanih izvanrednim okolnostima pristupnici se trebaju obratiti Centru slanjem e-pošte na prilagodba@ncvvo.hr te će ih djelatnici Centra uputiti u daljnji postupak.

Kao dokaz o nastanku teškoće uvjetovane izvanrednim okolnostima **obvezno** se prilaže **nalaz/mišljenje relevantnoga stručnjaka**, sukladno **Tablici 3.**

**Samo u slučaju izvanrednih okolnosti** nalaz/mišljenje može biti **izdan(o) nakon roka** za podnošenje zahtjeva za ostvarivanje prava na prilagodbu ispitne tehnologije, a **prije datuma polaganja ispita** za koji se prilagodba ispitne tehnologije traži.

Izvanredne okolnosti **ne podrazumijevaju** naknadnu dijagnostiku nakon roka za podnošenje zahtjeva, ako prisutnost navedenih teškoća nije ranije evidentirana; niti pozivanje na postojanje dugotrajnih teškoća koje nikada nisu bile evidentirane, dokumentirane niti praćene. U navedenim slučajevima nakon isteka propisanoga roka **ne postoji osnova** za podnošenje zahtjeva za ostvarivanje prava na prilagodbu ispitne tehnologije.

## 4. DOKUMENTACIJA KOJU JE POTREBNO PRILOŽITI ZAHTJEVU

Prilikom podnošenja zahtjeva, uz *Obrazac* zahtjeva, dokumentacija se prilaže sukladno naznačenoj kategoriji teškoće, odnosno traženom vrstom prilagodbe ispitne tehnologije.

Ako je riječ o višestrukim teškoćama za koje se traži prilagodba ispitne tehnologije, u *Obrascu* zahtjeva potrebno je **označiti sve kategorije/vrste teškoća** te je nužno **priložiti** odgovarajuću **dokumentaciju** koja **potvrđuje postojanje** navedene teškoće i **opravdava** traženu **prilagodbu** ispitne tehnologije za **sve kategorije/vrste teškoća**.

**Obvezna** dokumentacija podrazumijeva nalaze i/ili mišljenja koja je **nužno** priložiti uz *Obrazac* zahtjeva za ostvarivanje prava na prilagodbu ispitne tehnologije.

**Dodatna** dokumentacija podrazumijeva nalaze i/ili mišljenja koja **nije nužno** priložiti, ali mogu doprinijeti boljemu razumijevanju specifičnih potreba i načina funkcioniranja pristupnika.

Prihvaća se **dokumentacija** izdana unutar **24 mjeseca** od početka **roka za predaju zahtjeva** za prilagodbu ispitne tehnologije u školskoj godini u kojoj pristupnik podnosi zahtjev, odnosno prihvaća se dokumentacija izdana **od 1. prosinca 2024.** godine nadalje.

Iznimka su kategorije/vrste teškoća: *teškoće/poremećaji u području mentalnoga zdravlja i ponašanja* te *ostale zdravstvene teškoće (kronične bolesti)*, za koje je **obvezno** priložiti dokumentaciju izdanu unutar **12 mjeseci** od početka **roka za predaju zahtjeva** za prilagodbu ispitne tehnologije u školskoj godini u kojoj pristupnik podnosi zahtjev, odnosno za navedene skupine teškoća prihvaća se dokumentacija izdana **od 1. prosinca 2025.** godine nadalje.

**Napomene:**

1. Dokumentacija izdana **nakon** isteka **roka** za podnošenje zahtjeva za teškoće koje **nisu** uvjetovane **izvanrednim** okolnostima koje su nastupile nakon isteka roka za podnošenje zahtjeva, **ne može biti uzeta u razmatranje**.
2. Mišljenje ili nalaz odgovarajućega stručnjaka (ovisno o vrsti teškoće) može biti dio nalaza **timske obrade**.
3. Nalazi i mišljenja stručnjaka izdani u **javnim** i **privatnim** ustanovama **jednako su valjani**.
4. Posjedovanje *Rješenja o primjerenome programu obrazovanja* iz ranijega osnovnoškolskoga i/ili srednjoškolskoga obrazovanja **ne čini osnovu** za ostvarivanje prava na prilagodbu ispitne tehnologije. **Svaki pristupnik** kojemu je potrebna prilagodba ispitne tehnologije obvezan je elektroničkim putem dostaviti ispunjen i potpisan *Obrazac* zahtjeva te priložiti dokumentaciju u okviru teškoće propisanu **Tablicom 3.** ovoga dokumenta.

**Tablica 3.** Obvezna i dodatna dokumentacija kojom se potkrepljuje prisutnost teškoće

| VRSTE TEŠKOĆA | OBVEZNA DOKUMENTACIJA | DODATNA DOKUMENTACIJA |
|---|---|---|
| **oštećenje sluha** | – nalaz liječnika specijalista<br>– nalaz/mišljenje logopeda | – nalaz/mišljenje jednoga ili više navedenih stručnjaka: fonetičara, audiorehabilitatora |
| **oštećenje vida** | – nalaz liječnika specijalista<br>– nalaz/mišljenje edukacijskoga rehabilitatora | – nalaz/mišljenje psihologa |
| **motoričke teškoće/poremećaji** | – nalaz liječnika specijalista | – nalaz/mišljenje jednoga ili više navedenih stručnjaka: edukacijskoga rehabilitatora, fizioterapeuta, radnoga terapeuta, logopeda, psihologa |
| **teškoće/poremećaji jezično-govorno-glasovne komunikacije** | – nalaz/mišljenje logopeda | – nalaz/mišljenje psihologa |
| **specifične teškoće u učenju (disleksija, disgrafija, diskalkulija,** | – nalaz/mišljenje logopeda | – nalaz/mišljenje psihologa |

| | | |
|---|---|---|
| **dispraksija, mješovite i ostale teškoće u učenju)** | | |
| **deficit pažnje (ADD) / hiperaktivni poremećaj (ADHD)** | – nalaz/mišljenje psihologa i/ili psihijatra | – nalaz/mišljenje logopeda i/ili edukacijskoga rehabilitatora |
| **poremećaj iz spektra autizma** | – nalaz/mišljenje jednoga ili više navedenih stručnjaka: psihologa, logopeda, psihijatra, edukacijskoga rehabilitatora<br><br>Ako se traži upotreba posebnoga pomagala, potrebno je dostaviti prikaz pomagala i obrazloženje njegove uporabe. | |
| **teškoće/poremećaji u području mentalnoga zdravlja i ponašanja** | – nalaz/mišljenje psihologa i/ili psihijatra | – dodatna medicinska dokumentacija |
| **ostale zdravstvene teškoće (kronične bolesti)** | – nalaz liječnika specijalista | – dodatna medicinska dokumentacija |
| **teškoće uvjetovane kulturalnim i jezičnim čimbenicima** | – potvrda o završenome programu pripremne nastave hrvatskoga jezika (koju je izdao nadležni županijski upravni odjel / Gradski ured za obrazovanje, sport i mlade Grada Zagreba[1])<br>– potvrda o završenome programu dopunske nastave (ako pristupnik nije pohađao pripremnu nastavu) | – nalaz/mišljenje logopeda |

[1] Iznimno je važeća potvrda izdana na temelju *Odluke o provođenju pripremne nastave hrvatskoga jezika za raseljene učenike iz Ukrajine*.

Ako se utvrdi da tražena prilagodba ispitne tehnologije, odnosno naznačena kategorija teškoće **nije potkrijepljena** odgovarajućom dokumentacijom, Centar može od pristupnika zatražiti **nadopunu dokumentacije**.

*Priručnik za prilagodbu ispitne tehnologije prilikom polaganja ispita državne mature* (NCVVO, studeni 2026.) daje jasne i temeljne smjernice u okviru postojećih teškoća, odnosno prilagodbe ispitne tehnologije i dokumentacije koju je u okviru istih, obvezno priložiti.

Ako pristupnik ne dostavi propisanu obveznu dokumentaciju za pojedinu kategoriju teškoće koja je označena prilikom podnošenja zahtjeva, ista kategorija teškoće ne može biti uzeta u razmatranje.

Dokumentacija koja se dostavlja ima status **službene dokumentacije** te je nužno da bude dostavljena u **primjerenome** i **urednome** obliku.
Navedeno podrazumijeva **skenirani**, **jasno čitljiv** i **cjelovit** dokument **u PDF formatu**.

Nepotpisana i neovjerena dokumentacija **ne smatra se pravovaljanom** te kao takva ne može biti uzeta u razmatranje.

## 5. PROCJENA ZAHTJEVA ZA PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE

Pristupnici koji su podnijeli zahtjev za prilagodbu ispitne tehnologije na ispitima državne mature ostvaruju pravo na prilagodbu na temelju stručne procjene i odluke koju donosi Centar*. Povjerenstvo za procjenu zahtjeva za ostvarivanje prava na prilagodbu ispitne tehnologije na ispitima državne mature* (u daljnjemu tekstu: Povjerenstvo) razmatra pristiglu dokumentaciju kojom se potkrepljuju teškoće, a *Odluka o prilagodbi ispitne tehnologije* (u daljnjemu tekstu: Odluka) donosi se na temelju stručne procjene i/ili na prijedlog *Povjerenstva*.

Sukladno navedenomu, podnošenje zahtjeva za prilagodbu ispitne tehnologije **ne** podrazumijeva automatsko odobrenje tražene prilagodbe, već se odluka donosi na temelju stručne procjene i priložene dokumentacije.

*Odluka* se pristupniku dostavlja **elektroničkom poštom**. Pristupnik potvrđuje primitak *Odluke* u roku koji odredi Centar. Eventualni prigovor na *Odluku* pristupnik dostavlja Centru e-poštom na e-adresu **prilagodba@ncvvo.hr**. Rok za prigovor u trajanju od **osam dana** počinje teći od roka za potvrdu primitka *Odluke*. Na *Rješenje povodom prigovora* nije dopuštena žalba.

Izdana *Odluka* **važeća** je za školsku godinu u kojoj se izdaje, odnosno **za tekuću školsku godinu**.

**Uključuje prvi** i **drugi rok** državne mature za **odobrene ispite** i **razine ispita**. Kod promjene razine, prijave novih ispita i/ili potrebe za prilagodbom ispitne tehnologije koja nije navedena u prvotnoj *Odluci*, pristupnik je obvezan **obavijestiti Centar putem e-pošte** kako bi se izdala nova *Odluka*.

Za sve dodatne informacije možete se obratiti na e-adresu:
**prilagodba@ncvvo.hr**

**RAVNATELJ**

VINKO FILIPOVIĆ

Digitally signed by VINKO FILIPOVIĆ
DN: c=HR, o=NACIONALNI CENTAR ZA VANJSKO VREDNOVANJE OBRAZOVANJA, 2.5.4.97=HR94833993984, l=ZAGREB, sn=FILIPOVIĆ, givenName=VINKO, cn=VINKO FILIPOVIĆ, serialNumber=HR88919991130.2.34
Date: 2026.11.16 09:25:33 +01'00'

**Vinko Filipović, prof.**

# 6. PRILOG

## 6.1. POPIS PRILAGODBE ISPITNE TEHNOLOGIJE

**1.** nije potrebna prilagodba *(za one ispite na kojima pristupniku ne treba prilagodba)*

**2.** format papira A4, veličina slova 14, podebljane ključne riječi

**3.** format papira A3, veličina slova 28, podebljane ključne riječi

**4.** format papira A3, veličina slova 22

**5.** ispit na Brailleovu pismu

**6.** produljeno vrijeme za 25 %

**7.** produljeno vrijeme za 50 %

**8.** produljeno vrijeme za 100 %

**9.** podrška osobnoga pomagača

**A)** za čitanje

**B)** za pisanje

**C)** koji poznaje brajicu

**D)** za slušno-jezičnu podršku

**E)** za kretanje i rukovanje

**F)** za poticanje, usmjeravanje i umirivanje

**G)** koji poznaje znakovni jezik

**10.** pisanje školskoga eseja / eseja / pisanoga teksta na računalu

**11.** pisanje sažetka na računalu

**12.** izuzeće pisanja školskoga eseja / pisanoga teksta

**13.** izuzeće pisanja sažetka

**14.** izuzeće ispitne cjeline *Slušanje*

**15.** ponavljanje zvučnoga zapisa

**16.** zasebna prostorija

**17.** upotreba posebnoga pomagala

## 6.2. NAJČEŠĆA PITANJA I ODGOVORI

| ZAHTJEV I ODLUKA O PRILAGODBI ISPITNE TEHNOLOGIJE |
|---|
| **1. Ako pristupnik nije pristupio ispitima državne mature u školskoj godini za koju je izdana *Odluka*, hoće li mu izdana *Odluka* vrijediti za sljedeću školsku godinu?**<br><br>*Odluka* je važeća za školsku godinu u kojoj se izdaje. Ako pristupnik nije pristupio ispitima u školskoj godini za koju je izdana *Odluka*, dužan je ponovno podnijeti zahtjev za ostvarivanje prava na prilagodbu ispitne tehnologije. Uz novi *Obrazac* zahtjeva potrebno je priložiti i dokumentaciju u skladu s **Tablicom 3**. ovoga dokumenta. |
| **2. U slučaju odjave ispita, je li potrebno zatražiti novu *Odluku*?**<br><br>Nije potrebno zatražiti novu *Odluku*, prvotna *Odluka* i dalje vrijedi za ostale prijavljene ispite. Nove *Odluke* izdaju se samo u slučaju promjene razine ispita ili naknadne prijave ispita. |
| **3. Može li pristupnik zatražiti prilagodbu ispitne tehnologije nakon roka za podnošenje zahtjeva?**<br><br>Pristupnik može zatražiti prilagodbu ispitne tehnologije nakon roka za podnošenje zahtjeva (uključujući i vrijeme provedbe ispita državne mature) **isključivo** u **iznimnim** slučajevima kada se kod pristupnika, nakon navedenoga roka, pojave teškoće uvjetovane **izvanrednim okolnostima** (ozljeda dijela tijela (npr. ruke, šake...), narušeno zdravstveno stanje uzrokovano nepredvidivim događajima, nesreće ili traumatski događaj, postoperativno stanje...). |
| **4. Koje ispite državne mature nije dozvoljeno pisati velikim tiskanim slovima?**<br><br>Velikim tiskanim slovima nije dozvoljeno pisati ispite iz Hrvatskoga jezika, stranih jezika, jezika nacionalnih manjina te Geografije. Ako kod pristupnika postoje teškoće u pisanju koje zahtijevaju korištenje velikih tiskanih slova, preporučuje se, prilikom polaganja navedenih ispita, zatražiti polaganje dijela ispita na računalu i/ili podršku osobnoga pomagača za pisanje. |
| **5. Ako se pristupniku ne odobri neka prilagodba ispitne tehnologije koja je zatražena zahtjevom hoće li mu se umjesto toga dodijeliti neka druga prilagodba?**<br><br>Pristupniku se **mogu dodijeliti** samo one prilagodbe koje su **zatražene** zahtjevom. To znači da, ako pristupnik zatraži samo jednu prilagodbu (npr. izuzeće polaganja dijela ispita) te |

se navedena prilagodba ne odobri, umjesto nje mu se **neće dodijeliti** druga prilagodba budući da zahtjevom nije **zatražena** nijedna druga prilagodba.

Iznimno, ako pristupnik zatraži prilagodbu u vidu produljenoga vremena polaganja ispita (npr. produljeno vrijeme za 100 %), može mu se dodijeliti prilagodba kraćega produljenog vremena (za 50 % ili 25 %).

## DOKUMENTACIJA KOJU JE POTREBNO PRILOŽITI ZAHTJEVU

### 1. Može li pristupnik prilikom predaje zahtjeva za prilagodbu ispitne tehnologije priložiti dokumentaciju izdanu tijekom srednjoškolskoga obrazovanja?

Prihvaća se dokumentacija izdana unutar **24 mjeseca** od **početka roka za podnošenje zahtjeva** za prilagodbu ispitne tehnologije u školskoj godini u kojoj pristupnik podnosi zahtjev. Prema tome, za školsku godinu 2026./2027. prihvaća se dokumentacija koja je izdana od **1. prosinca 2024**. godine nadalje.
Iznimka su *teškoće/poremećaji u području mentalnoga zdravlja i ponašanja* te *ostale zdravstvene teškoće (kronične bolesti)*, za koje je **obvezno** priložiti dokumentaciju izdanu unutar **12 mjeseci** od početka **roka za predaju zahtjeva** za prilagodbu ispitne tehnologije u školskoj godini u kojoj pristupnik podnosi zahtjev. Prema tome, za tekuću školsku godinu prihvaća se dokumentacija koja je izdana od **1. prosinca 2025.** godine nadalje.

### 2. Može li mišljenje ili nalaz odgovarajućega stručnjaka (ovisno o vrsti teškoće), koji se prilaže zahtjevu za prilagodbu ispitne tehnologije, biti dio nalaza timske obrade?

Mišljenje ili nalaz odgovarajućega stručnjaka (ovisno o vrsti teškoće) **može** biti dio nalaza **timske obrade**. Primjerice, pristupnik s disleksijom prilaže nalaz timske obrade koji sadrži obvezan nalaz logopeda. Pri tome je važno da izdana dokumentacija ulazi u zadane okvire starosti dokumentacije.

### 3. Postoji li propisano ograničenje u pogledu starosti potvrde o završenome programu pripremne/dopunske nastave hrvatskoga jezika?

Potvrda je važeća neovisno o datumu izdavanja.

**4. Tko izdaje potvrdu o završenome programu pripremne nastave hrvatskoga jezika?**

Potvrdu o završenome programu pripremne nastave hrvatskoga jezika izdaje nadležni županijski upravni odjel / Gradski ured za obrazovanje, sport i mlade Grada Zagreba. Iznimno ju može izdati škola, sukladno točki IV. *Odluke o provođenju pripremne nastave hrvatskoga jezika za raseljene učenike iz Ukrajine*.

## PRODULJENO VRIJEME POLAGANJA ISPITA I ZASEBNA PROSTORIJA

**1. Ukoliko pristupnik zahtjevom zatraži produljeno vrijeme na ispitu iz stranoga jezika, treba li zatražiti i zasebnu prostoriju?**

Nije obvezno zatražiti prilagodbu ispitne tehnologije – *zasebna prostorija* jer je pristupnike potrebno rasporediti u skladu s uputama na 5. stranici ovoga dokumenta. Grupiranje pristupnika prilikom polaganja ispita iz stranoga jezika predstavlja **organizacijsku obvezu** ispitnoga centra.

Prilagodbu *zasebna prostorija* potrebno je zatražiti **samo** u slučaju ako bi pristupnika s teškoćom značajno ometalo polaganje ispita u istoj ispitnoj prostoriji s drugim pristupnicima ili ako bi pristupnikovo ponašanje tijekom polaganja ispita uzrokovano teškoćom (npr. glasovni tik) moglo značajno ometati druge pristupnike.

**2. Ukoliko pristupnik ima produljeno vrijeme za ispit koji se sastoji od više dijelova (Hrvatski jezik, strani jezik), odnosi li se produljeno vrijeme na ukupno vrijeme ispita ili na svaki pojedini dio ispita?**

Produljeno vrijeme dodaje se zasebno na **svaki pojedini dio ispita**.
Primjerice, ukoliko je pristupniku kod pisanja ispita *Hrvatski jezik – Test i sažetak* odobreno produljeno vrijeme za 50 %, tada se standardno vrijeme za svaki pojedini dio ispita produljuje za 50 % (*test* 100 min + 50 min, s*ažetak* 80 min + 40 min).

**3. Ukoliko pristupnik ima produljeno vrijeme na ispitu *Hrvatski jezik – Test i sažetak*, može li on početi pisati sažetak prije isteka odobrenoga produljenoga vremena?**

Može, ali ne prije početka redovnoga vremena predviđenoga za početak pisanja s*ažetka*. Primjerice, ako pristupnik dovrši dio ispita *test* za 80 minuta, ne može početi pisati *sažetak* prije isteka redovnoga vremena predviđenoga za *test* iz Hrvatskoga jezika (100 minuta).

**4. Ukoliko je pristupniku odobreno ponavljanje zvučnoga zapisa, mora li pristupnik navedeno koristiti?**

Ako pristupnik polaže ispit sam u zasebnoj prostoriji i smatra da mu ne treba ponavljanje zvučnoga zapisa, onda nije nužno ponoviti zvučni zapis. Odobrene prilagodbe ispitne tehnologije pristupnik ima pravo koristiti, ali i ne mora. Međutim, u tom slučaju pristupnik bi trebao napisati i potpisati izjavu u kojoj navodi da ne želi ponavljanje zvučnoga zapisa. U slučaju da se u ispitnoj prostoriji nalazi više pristupnika koji imaju istu prilagodbu ispitne tehnologije navedeno nije moguće.

**5. Ukoliko je pristupniku odobreno produljeno vrijeme, uključuje li navedeno ponavljanje zvučnoga zapisa? Na koji se način zvučni zapis reproducira u tom slučaju?**

Svi pristupnici koji su ostvarili pravo na produljeno vrijeme pisanja ispita (za 25%, 50% ili 100%) ispitnu cjelinu *Slušanje* polažu uz produljeno vrijeme **za 100 %** i **ponavljanje zvučnoga zapisa**, kao što je opisano u Procedurama, cjelina – *Ponavljanje zvučnoga zapisa*.

Navedeno vrijedi bez obzira na to jesu li u zahtjevu za prilagodbu ispitne tehnologije označili *ponavljanje zvučnoga zapisa*.

Zvučni zapis reproducira se na sljedeći način:

| **Bez** ponavljanja zvučnoga zapisa i/ili produljenoga vremena | **Uz** ponavljanje zvučnoga zapisa i/ili produljeno vrijeme |
|---|---|
| – **objedinjeni zvučni zapis**: tekstovi svakoga zadatka unutar jednoga *tracka* snimljeni su dva puta. | – **svaki zvučni zapis (*track*)** na kojemu su snimljeni tekstovi treba **uzastopno reproducirati dva puta**. |
| – *Track* 01: Uvodna uputa i uputa za prvi zadatak | – *Track* 01: Uvodna uputa i uputa za prvi zadatak |
| – ***Track* 02:** Tekst(ovi) prvoga zadatka | – ***Track* 02:** Tekst(ovi) prvoga zadatka |
| – *Track* 03: Uputa za drugi zadatak | – ***Track* 02:** Tekst(ovi) prvoga zadatka |
| – ***Track* 04:** Tekst(ovi) drugoga zadatka | – *Track* 03: Uputa za drugi zadatak |
| – *Track* 05: Uputa za treći zadatak | – ***Track* 04:** Tekst(ovi) drugoga zadatka |
| – ***Track* 06:** Tekst(ovi) trećega zadatka | – ***Track* 04:** Tekst(ovi) drugoga zadatka |
| – *Track* 07: Uputa za četvrti zadatak | – *Track* 05: Uputa za treći zadatak |
| – ***Track* 08:** Tekst(ovi) četvrtoga zadatka | – ***Track* 06:** Tekst(ovi) trećega zadatka |
| – *Track* 09: Završna uputa | – ***Track* 06:** Tekst(ovi) trećega zadatka |
| | – *Track* 07: Uputa za četvrti zadatak |
| | – ***Track* 08:** Tekst(ovi) četvrtoga zadatka |
| | – ***Track* 08:** Tekst(ovi) četvrtoga zadatka |
| | – *Track* 09: Završna uputa |

**6. Ako pristupnik ima odobreno produljeno vrijeme polaganja ispita na ispitu iz stranoga jezika, kako se to odnosi na provedbu ispita?**

**Osnovna razina ispita** stranoga jezika sastoji se od dva dijela:

1. *Čitanje i pisanje*
2. *Slušanje*.

Pristupnici kojima je odobreno polaganje ispita uz produljeno vrijeme, ispitnu cjelinu *Čitanje i pisanje* polažu uz odobreni postotak produljenoga vremena. Svi pristupnici kojima je odobren **bilo koji postotak** produljenoga vremena na ispitu iz stranoga jezika ispitnu cjelinu *Slušanje* polažu uz produljeno vrijeme **za 100 %** i **ponavljanje zvučnoga** zapisa, kao što je opisano u Procedurama, cjelina – *Ponavljanje zvučnoga zapisa.*

Sukladno navedenome, provedba ispita na osnovnoj razini izgleda ovako:

| produljeno vrijeme | za 25 % | za 50 % | za 100 % |
|---|---|---|---|
| *Čitanje i pisanje* | 75 min + 18 min 45 s | 75 min + 37 min 30 s | 75 min + 75 min |
| *Slušanje* | produljeno vrijeme za 100 % (30 min + 30 min) | | |

**Viša razina ispita** stranoga jezika sastoji se od tri dijela:

1. *Čitanje*
2. *Slušanje*
3. *Pisanje.*

Pristupnici kojima je odobreno polaganje ispita uz produljeno vrijeme, ispitnu cjelinu *Čitanje* i ispitnu cjelinu *Pisanje* polažu uz odobreni postotak produljenoga vremena. Svi pristupnici kojima je odobren **bilo koji postotak** produljenoga vremena na ispitu iz stranoga jezika ispitnu cjelinu *Slušanje* polažu uz produljeno vrijeme **za 100 %** i **ponavljanje zvučnoga** zapisa, kao što je opisano u Procedurama, cjelina – *Ponavljanje zvučnoga zapisa.*

Sukladno navedenome, provedba ispita na višoj razini izgleda ovako:

| produljeno vrijeme | za 25 % | za 50 % | za 100 % |
|---|---|---|---|
| *Čitanje* | 70 min + 17 min 30 s | 70 min + 35 min | 70 min + 70 min |
| *Slušanje* | produljeno vrijeme za 100 % (35 min + 35 min) | | |
| *Pisanje* | 75 min + 18 min 45 s | 75 min + 37 min 30 s | 75 min + 75 min |

**7. Mogu li se pristupnici kojima je odobreno produljeno vrijeme polaganja ispita iz stranoga jezika rasporediti u istu ispitnu prostoriju?**

U istu ispitnu prostoriju grupiraju se samo pristupnici koji polažu **istu razinu** ispita te imaju odobren **isti postotak** produljenoga vremena polaganja ispita stranoga jezika.
Primjerice, kod polaganja osnovne razine ispita Engleskoga jezika u jednu ispitnu prostoriju moguće je rasporediti pristupnike koji imaju odobreno produljeno vrijeme za 25 %, u drugu ispitnu prostoriju pristupnike koji imaju odobreno produljeno vrijeme za 50 %, a u treću ispitnu prostoriju pristupnike koji imaju odobreno produljeno vrijeme za 100 %.

Navedeno nije važeće ako je pristupniku odobreno polaganje ispita u zasebnoj prostoriji jer tada ispit polaže individualno u izdvojenome prostoru. Ako ovaj pristupnik izrazi želju da bude u grupiran s ostalim pristupnicima koji polažu istu razinu ispita te uz isti postotak produljenoga vremena obvezan je potpisati suglasnost za grupiranje.

**8. Može li pristupnik koji ima odobreno produljeno vrijeme te polaganje ispita uz podršku osobnoga pomagača biti raspoređen u istu ispitnu prostoriju kao drugi pristupnici s istim postotkom produljenoga vremena?**

Pristupnik **mora** polagati ispit **u zasebnoj prostoriji** ako uz produljeno vrijeme ima odobrenu podršku osobnoga pomagača kako razgovorom ne bi ometao ostale pristupnike.

## POLAGANJE DIJELA ISPITA NA RAČUNALU

**1. Ukoliko pristupnik ima odobren uvećani font, a polaže dio ispita na računalu, mora li pristupnik istim fontom pisati ispit?**

Ispiti se dostavljaju na fontu koji je zatražen u zahtjevu za prilagodbu ispitne tehnologije. Pristupnik se prilikom polaganja dijela ispita na računalu može koristiti fontom koji njemu najviše odgovara.

**2. Za koje se ispite koriste predlošci za pisanje na računalu?**

Isti predlošci za pisanje na računalu koriste se na sljedećim ispitima:

- sažetak i/ili školski esej na ispitu iz Hrvatskoga jezika
- esej na ispitima iz jezika nacionalnih manjina
- esej / pisani tekst na ispitima iz stranih jezika

Po potrebi pristupnik može dio ispita koji sadrži esejski tip pitanja (Etika, Filozofija) polagati na računalu.

**3. Ako pristupnik polaže dio ispita na računalu, služe li predlošci za pisanje na računalu isključivo za ispis, odnosno umeću li se u pisač prilikom ispisa dokumenta?**

Da, predlošci za pisanje na računalu koriste se samo za ispis, odnosno umeću se u pisač pri ispisu. Pri tome je potrebno voditi računa da prije ispisa pristupnikova uratka na vrhu svakoga lista ostane dovoljno praznoga mjesta / praznih redaka kako bi se na svaki list mogla zalijepiti identifikacijska naljepnica.

**4. Piše li pristupnik i koncept na računalu?**

Ako želi, pristupnik može pisati koncept na računalu.

**5. Ako je pristupniku odobreno polaganje dijela ispita na računalu (npr. *Sažetak*), a nije zatražena zasebna prostorija, može li pristupnik pisati ispit u ispitnoj prostoriji s pristupnicima koji polažu ispit bez prilagodbe ispitne tehnologije?**

Pristupnici kojima je odobreno polaganje dijela ispita na računalu **moraju** polagati ispit u **izdvojenome prostoru** kako tipkanjem ne bi ometali ostale pristupnike, odnosno pristupnike koji ispit polažu bez ove ili bez ijedne prilagodbe ispitne tehnologije.

Ukoliko izrazi želju, pristupnik može polagati ispit u ispitnoj prostoriji s ostalim pristupncima kojima je odobreno polaganje dijela ispita na računalu te je obvezan potpisati suglasnost za grupiranje. U navedenome je slučaju obvezno između pristupnika osigurati odgovarajući razmak kako se ne bi međusobno ometali tipkanjem te kako ne bi vidjeli međusobne uratke na zaslonu.

## UPOTREBA POSEBNOGA POMAGALA

**1. U kojem slučaju pristupnik koji koristi mobitel radi praćenja šećera u krvi zbog dijabetesa mora zatražiti prilagodbu ispitne tehnologije (*upotreba posebnoga pomagala*)?**

Pristupnik **mora** podnijeti zahtjev za prilagodbu ispitne tehnologije ako mu je prilikom polaganja ispita državne mature nužna upotreba mobitela koji se mora nalaziti u njegovoj **neposrednoj blizini**. Zahtjev **nije** potrebno podnositi ako će se mobitel nalaziti na stolu voditelja ispitne prostorije. U oba slučaja mobitel treba biti utišan i postavljen na *zrakoplovni način*.

## DRUGI ROK DRŽAVNE MATURE

### 1. Vrijedi li *Odluka o prilagodbi ispitne tehnologije* i za drugi rok?

Ukoliko pristupnik prijavljuje **iste ispite** (**ista razina**) kao na prvome roku, izdana *Odluka* i u njoj navedene prilagodbe **važeće** su i **za drugi rok**. Nakon završetka roka za podnošenje zahtjeva na drugome roku, podatci će automatski biti primjenjivi i za drugi rok državne mature.

Pristupnik je obvezan službeno obavijestiti Centar (bez podnošenja novoga zahtjeva) na e-adresu: **prilagodba@ncvvo.hr** ako za drugi rok:

- **mijenja razinu** ispita (Centar izdaje novu *Odluku*),
- polaže **novi ispit** koji nije naveden u prvotnoj *Odluci* i za njega mu je potrebna prilagodba ispitne tehnologije (Centar izdaje novu *Odluku*)
- **ne želi** ili **ne treba** prilagodbu ispitne tehnologije (za pojedini ispit ili sve ispite).

Pristupnik je obvezan ispuniti i potpisati Zahtjev za prilagodbu ispitne tehnologije te ga dostaviti na e-adresu: **prilagodba@ncvvo.hr** u sljedećim slučajevima:

- ako je pristupniku potrebna **nova** vrsta **prilagodbe**, koja nije navedena u prvotnoj *Odluci*
- ako pristupnik u tekućoj školskoj godini polaže ispite državne mature po prvi puta i za tekuću školsku godinu još **nije zatražio** prilagodbu ispitne tehnologije.

### 2. Kada je moguće podnijeti zahtjev za prilagodbu ispitne tehnologije za drugi rok?

Informacije vezane za drugi ispitni rok objavljuju se **nakon završetka prvoga roka**, odnosno sredinom srpnja, na mrežnoj stranici Postani student. U navedenoj objavi iznose se rokovi za predaju zahtjeva za prilagodbu ispitne tehnologije za drugi rok ispita državne mature.

### 3. Ukoliko pristupnik ne treba ili ne želi prilagodbu ispitne tehnologije na drugome roku, a navedeno je imao na prvome roku, koja je procedura za navedeno?

Ukoliko pristupnik ne želi ili ne treba prilagodbu ispitne tehnologije, potrebno je službeno obavijestiti Centar na e-adresu: **prilagodba@ncvvo.hr**. Upute će se nalaziti na mrežnoj stranici Postani student sredinom srpnja, odnosno nakon završetka prvoga roka.

## VREDNOVANJE ISPITA DRŽAVNE MATURE POLAGANIH UZ PRILAGODBU ISPITNE TEHNOLOGIJE

**1. Je li vrednovanje ispita pristupnika koji su polagali ispite državne mature uz prilagodbu ispitne tehnologije istovjetno vrednovanju redovnih ispita?**

Sukladno utvrđenoj potrebi, u vrednovanju ispita državne mature koji su polagani uz prilagodbu ispitne tehnologije, ocjenjivačima podršku pružaju stručnjaci čija su područja stručnoga djelovanja povezana s pružanjem podrške osobama s teškoćama. Njihova je uloga savjetodavna, podržavajuća i stručna, s ciljem osiguravanja vrednovanja koje uzima u obzir specifične teškoće pristupnika, u okviru postojećih kriterija vrednovanja.

**2. Pristupnik s prilagodbom ispitne tehnologije nije stigao prepisati sav tekst s koncepta u čistopis. Može li navedenome pristupniku u vrednovanju ispita biti uvažen koncept?**

Kod ispita polaganih uz prilagodbu ispitne tehnologije u obzir se uzima i koncept, tako da će ocjenjivač svakako pregledati i pristupnikov koncept.

**3. U slučaju da pristupnik ima odobreno izuzeće polaganja dijela ispita, na koji način se boduje/vrednuje taj dio ispita?**

Ukoliko je pristupnik oslobođen pisanja dijela ispita, npr. ispitne cjeline *Slušanje* u ispitu Engleskoga jezika, pristupniku se za ispitnu cjelinu za koju je oslobođen polaganja dodaje proporcionalan udio bodova koje je postigao u preostalome ispitu.

## ORGANIZACIJA I PROVEDBA ISPITA

Za više informacija o navedenim i sličnim pitanjima vezanim uz organizaciju i provedbu ispita javiti se na e-poštu Info centra – **drzavna.matura@ncvvo.hr**

**1. Je li u svjedodžbi o polaganju državne mature vidljivo da je pristupnik imao prilagodbu ispitne tehnologije?**

Ne. Na svjedodžbama o položenim ispitima državne mature **ne navodi se** polaganje ispita uz prilagodbu ispitne tehnologije.

**2. Trebaju li se ispiti s prilagodbom ispitne tehnologije poslati u istoj kutiji s ostalim ispitima ili zasebno?**

Ispiti s prilagodbom ispitne tehnologije trebali bi biti dostavljeni u zasebnoj kutiji te ih je prilikom povrata potrebno zapakirati u istu kutiju u kojoj su dostavljeni – odnosno odvojeno od redovnih ispita, kako se i dostavljaju. Ukoliko navedene ispite nije moguće predati za povrat isti dan kada se ispit i piše, oni se predaju za povrat prvi sljedeći dan kada je povrat planiran.

**3. Dobivaju li pristupnici s oštećenjem vida temu eseja na brajici?**

Ne, tema eseja ispisuje se isto kao za pristupnike bez prilagodbe ispitne tehnologije, predaje se osobnome pomagaču te on dalje pomaže pristupniku.

**4. Ukoliko pristupnik ima odobreno izuzeće nekoga dijela ispita, lijepe li se na taj dio ispita naljepnice?**

Ako pristupnik ima *Odlukom* odobrenu prilagodbu izuzeća dijela ispita, na taj dio ispita nije potrebno lijepiti naljepnice (nije pogrešno ni ako se zalijepe).

**5. Je li potrebno na Obrascu 6 naznačiti da je osobni pomagač bio prisutan na ispitu?**

Nije potrebno. U slučaju da dođe do poteškoća ili neplaniranih situacija potrebno je o tome obavijestiti Centar.